

Medzinárodná archeologická konferencia v Biskupine

V dňoch 11.–13. júla 2018 sa v priestoroch významnej poľskej archeologickej inštitúcie Muzeum archeologiczne w Biskupine konala medzinárodná vedecká konferencia s názvom „Od archeologii przedmiotów do archeologii idei – From archaeology of objects to archaeology of ideas“. Záštitu nad týmto podujatím prevzalo Archeologické múzeum v Biskupine, Archeologická komisia Poľskej akadémie vied – pobočka Wrocław a Ústav pre archeológiu a etnológiu Poľskej akadémie vied. Hlavným vedeckým garantom bol prof. dr hab. Bogusław Gediga.

Konferencie sa zúčastnilo takmer 50 bádateľov zo šiestich krajín (Česko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Slovenská republika a Turecko). Z nich 28 vystúpilo s referátmi, ktoré odzneli v stredu 11. júla a vo štvrtok 12. júla. V piatok 13. júla sa uskutočnila exkurzia do Biskupinskej archeologickej rezervácie a výlet loďou po Biskupinskom jazere. V rozsiahlom archeologickom skanzene bolo možné si prezrieť stanovisko lovcov a zberačov zo staršej doby kamennej, osadu najstarších roľníkov, opevnenú osadu ľudu lužickej kultúry a dedinu z súčasného stredoveku. Je pochopiteľné, že dominantou tohto archeologického múzea v prírode je hradisko tzv. biskupinského typu z počiatku doby železnej, ktorého systematický archeologický výskum a následné rekonštrukcie sa začali už v roku 1934.

Tematické archeologické konferencie v Biskupine majú už dvadsaťročnú tradíciu. Prvá z nich sa uskutočnila v júni roku 1998 (*Gediga 2000*). Bola venovaná problematike symbolickej kultúry v dobe populnicových polí a v staršej dobe železnej v strednej Európe (*Gediga/Piotrow-*

ska 2000). Od tej doby sa v Biskupine každé dva roky konajú zaujímavé vedecké podujatia venované problematike pravekého umenia, kultových prejavov a náboženstva, dávnovej architektúre a urbanizmu, metodike a metodológii archeologickej vedy, otázkam vzťahov periférií a centier a iným teoretickým otázkam historických vedných disciplín. Z každého tohto podujatia vyšla samostatná publikácia.

Tohtoročná konferencia mala bohatý a tematicky pestrý program. V prvom bloku referátov sa riešili filozofické a teoretické otázky archeologickej vedy, otázky prezentácie výsledkov archeologického bádania a otázky prínosu archeologickej vedy pre religionistiku. Bolo to v referátoch: Postmodernity and Humanities (A. Palubicka, Poznań), On archaeology of ourselves (H. Mamzer, Poznań), How thought connects to things in the archaeological ways of presenting the prehistoric world (D. Minta-Tworzowska, Poznań), Strzygowski and Wilpert: from an idea to archaeology of objects (E. Jastrzębowska, Warszawa), Überrest und Überbleibsel, archäologische Zeugnisse in ihrer historischen Dimension (C. Eibner, Heidelberg), Excavational and cultural archaeology. Different perspectives to an interdisciplinary approach (A. P. Kowalski, Gdańsk), Material culture – ideas or cognitive schemas? (T. Gralak, Wrocław), In the trap of simulacrum? Some comments on new trends in archaeological exhibitions in Poland (M. Pawleta, Poznań), Artefacts and processes of interpretation of Bronze Age religion (J. Woźny, Bydgoszcz), Dancing with death. Reconstructing the choreography of late prehistoric funerals (L. Nebelsick, Warszawa), Der Tod macht uns im Grabe gleich –

Diesseitiges und Jenseitiges zum Analogieproblem bei der Interpretation frühbronzezeitlicher Prunkgräber (T. Zimmermann, Ankara), Spatial reconstruction of a Halstatt settlement from Stary Śleszów – a new method of presenting the past (M. Markiewicz, Wrocław).

V druhom bloku referátov boli prezentované rýdzo archeologické entity: Vom Handel bis zum Heilige – Zur Interpretation der Metaldeponierungen in der tschechischen Fachkomunität (L. Jiráň, Praha), Anthropomorphic representations on Neolithic ceramics. Some remarks on an Old Problem (T. Tomašovičová, Brno a V. Furmánek, Nitra), Long distance distributed raw materials as a predictive factor for the presence of exclusive groups of inhabitants in the period of the middle Neolithic. Case study from eastern Bohemia (P. Burgert, Praha), Being Anatolian: archaeology and written sources (L. Nováková, Trnava), Identification of cultural spaces as part of research on Lusatian culture urnfields communities (J. Gackowski, Toruń), Forschungen in Hallstatt im Wandel der Zeit (D. Kern a A. Kern, Wien), Von wandernden Konzepten und wandernden Dingen. Versuch einer Neukonzeption „römischen Imports“ (S. Schreiber, Berlin), Spatial and functional structure of the settlement from the Early Iron Age in Stary Śleszów, Wrocław District in a social aspect (A. Buchner, Wrocław), Stone tower in Stołpie and its ideological inspirations: archaeological and historical contexts of the object (A. Buko, Warszawa), Symbolism and meaning of the egg as an example of a long duration structure (J. Wawrzyniuk, Warszawa), Remarks on interpretation of early-medieval Saxon hoards by the example of a silver deposit from Cortnitz, district of Bautzen/Budziszyn (J. Wojnicz, Dresden), Der hochmittelalterliche Hacksilberhortfund von Cortnitz bei Bautzen. Silberschmuck unter der Lupe (G. Wagner, Dresden), The Problem of Interpretation of Funerals in Wooden Structures in the Early Middle Ages as a Reflection of the Way of Field

Research and Post-deposition Transformations (M. Mazuch, Brno). Stručné obsahy všetkých hore uvedených referátov mali účastníci konferencie k dispozícii v samostatnej 108 stranovej publikácii (Piotrowski a i. 2018).

Uskutočnená a perfektne pripravená konferencia opätovne dokázala mimoriadne vysokú úroveň poľskej archeológie tak po stránke vedeckej, ako aj po stránke organizačnej. Predmetom referátov a erudovanej diskusie k nim boli teoretické otázky archeologickej vedy dotýkajúce sa progresívnych zmien v metodike, metodológii a paradigmatách. Dosiahlo sa to vďaka účasti excelentných bádateľov – špecialistov nielen na pravekú a stredovekú archeológiu, ale aj špecialistov z iných vedných odborov, ktorí sa zapodievať históriou umenia, kulturológiou, filozofiou, kultúrnou antropológiou a inými disciplínami.

Podujatia takéhoto druhu významne prispievajú k rozvoju teoretického poznania, k interdisciplinárnym kontaktom, k vytváraniu priestoru pre aktívnu medzinárodnú spoluprácu a v neposlednom rade slúžia aj k príjemným osobným kontaktom.

LITERATÚRA

- Gediga 2000* – B. Gediga: Wokół badań kultury symbolicznej kręgu pół popielnicowych w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza. Wprowadzenie. In: *Gediga/Piotrowska 2000*, 9–15.
- Gediga/Piotrowska 2000* – B. Gediga/D. Piotrowska (red.): *Kultura symboliczna kręgu pół popielnicowych epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Europie środkowej*. Warszawa – Wrocław – Biskupin 2000.
- Piotrowski a i. 2018* – W. Piotrowski/M. Olszta-Bloch/B. Gediga/A. Grossman (red.): *Od archeologii przedmiotów do archeologii idei*. Biskupin 2018.

Príspevok vznikol s podporou grantového projektu 02/0091/16 agentúry VEGA „Slovensko v dobe bronzovej – križovatka súvekých európskych civilizácií“.

Václav Furmánek
Terézia Tomašovičová